



การพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษา สำหรับ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

Curriculum Development of Enhancing Reading Literacy Skill Through Contemplative Education for Students With Learning Disabilities

พัชนี บุญรัมย์ Patchanee Boonratsamee^๑

มณฑิยา ชมดอกไม้ Montien Chomdokmai^๒

ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์ Sasinan Siritadakunpat^๓

Received: October 05, 2019

Revised: November 03, 2019

Accepted: December 20, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ ๒ การสร้างหลักสูตร ขั้นที่ ๓ การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นที่ ๔ การปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๕ โรงเรียนสอนดี (ประชารัฐอนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑ ห้องเรียน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ๗ คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดทักษะการรู้เรื่องการอ่าน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ t-test ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ ๓ คน ในภาพรวมโดยเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ หมายถึง จัดอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยทักษะการรู้เรื่องการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และในภาพรวมนักเรียนทุกคนชอบเนื้อหาที่นำมาให้อ่าน ชอบการนั่งสมาธิ การระบายสีภาพ การได้ยินเสียงสัญญาณระฆัง การตั้งใจฟังครู และเพื่อนพูดให้จบแล้วจึงค่อยพูดและการทำงานเป็นกลุ่ม

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรเสริมทักษะ, การรู้เรื่องการอ่าน, เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้, จิตตปัญญาศึกษา

^๑สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา paily_pai@hotmail.com

^๒คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

^๓คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล



Abstract

The research's purposes are to develop and to study curriculum implementation results of enhancing reading literacy skill curriculum based on the contemplative education with learning disability students. The proposed curriculum's development was evaluated by 3 experts at the good level with mean total of 3.93. At Sorndee (Phacharat Anusorn) School in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 7 of learning disability students from Prathom Suksa 4 to 5 were purposively selected to be the samples. The research tools were lesson plans, reading literacy skill test, behavior observation form and satisfaction interview questions performed. Also, the statistics used in this study were the average, the standard deviation, and the t-test. The results were as follows: The reading literacy skill enhancing curriculum based on the contemplative education with learning disability students was successfully developed. The index of time objective congruence of the proposed curriculum is 3.93. The proposed curriculum implementation results were revealed followings: The average posttest score of the reading literacy skill outweighs the average pretest score with the significance of .05. All the learning disability students' reading literacy skill is successfully improved; they also have better meditation and can connect prior knowledge with new knowledge better. The students satisfied activities such as meditation, painting, bell signals listening, and group work. The students like reading content of documentary "Phon Luang" the most and dislike reading of news "Boat crashes at Ayutthaya" the most.

Keywords: curriculum development, skills course, reading literacy skills, learning disability students, contemplative education.



บทนำ

การจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนทุกคนตามหลักการในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ถือว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพที่แต่ละคนมีอยู่ โดยในมาตรา ๒๒ กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ให้มีความครอบคลุมทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ปัจจุบันการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถให้เรียนร่วมกับเด็กปกติได้ และเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นหนึ่งในจำนวนเด็กพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับผู้มีความบกพร่องในการเรียนรู้ เด็กกลุ่มนี้มีความบกพร่องในการทำสมาธิด้านภาษาหรือการใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน การสะกดคำ การฟัง การคิด และการคำนวณ ส่วนใหญ่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นเด็กในระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งทักษะสำคัญของเด็กวัยนี้คือ ทักษะการอ่าน และการเขียน ในวิชาภาษาไทย เพราะเป็นวิชาพื้นฐานสำคัญของการเรียนในทุกวิชา หากนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน หรือมีปัญหาการอ่านในวิชาภาษาไทย ก็จะทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ ต่อไปและเนื่องจากการศึกษาปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) โดยให้ความสำคัญกับทักษะใน ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อการประเมินสมรรถนะของนักเรียนที่จะใช้ความรู้ และทักษะเพื่อเผชิญกับโลกในชีวิตจริงมากกว่าการประเมินความรู้ที่ได้เรียนตามหลักสูตรในโรงเรียน ที่เรียกว่าทักษะการรู้เรื่องการอ่าน อันเป็นทักษะสำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสมรรถนะด้านการรู้เรื่องการอ่านเป็นทักษะเบื้องต้นสำคัญและจำเป็นมากสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เพราะเด็กกลุ่มนี้ มักมีปัญหาทางด้านการอ่านและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านอันเป็นผลมาจากกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และแปลความหมายของตัวเด็กเองและส่วนใหญ่มักขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความนับถือตนเองต่ำ มีความคิดเกี่ยวกับตนเองในเชิงลบโดยเฉพาะกับเรื่องการเรียนรู้ จึงแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่ไม่อยากอ่าน ไม่อยากเรียน ไม่มีแรงจูงใจในการเรียนเพราะคิดว่าตนเองทำไม่ได้ส่งผลให้การเรียนตกต่ำ ทั้งๆ ที่มีสติปัญญาปกติ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงควรส่งเสริมความรู้สึกรักทางด้านจิตใจของผู้เรียนควบคู่การสอนวิชาการ ครูผู้สอนควรเน้นให้ความรัก ความเมตตาและสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกต้องการเรียนรู้ และคิดว่าตนเองสามารถทำได้ ให้ค้นหาส่วนดีของตนเอง คิดในแง่บวกกับตนเอง รักตนเองและมองผู้อื่นอย่างเป็นมิตร

กระบวนการทางจิตตปัญญาศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่เน้นการสร้างความรู้สึกรักมาจากภายในจิตใจ เกิดการตระหนักรู้อย่างใคร่ครวญ ทำให้เกิดจิตสำนึกที่ติงามต่อตนเองและสังคมเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยปราศจากอคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวจิตตปัญญาศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการรู้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนต่อไป



วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
๒. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development : R&D) มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ การใช้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ตัวแปรตาม คือ การรู้เรื่องการอ่านและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จากการได้รับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรเสริมทักษะซึ่งมีเนื้อหาตามหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาที่นำมาทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ได้แก่ การอ่านเกี่ยวกับข้อความ นิทาน ข่าว บทความ และบทร้อยกรอง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๕ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนสอนดี (ประชารัฐอนุสรณ์) อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒ ห้องเรียน จำนวน ๔๐ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๕ โรงเรียนสอนดี (ประชารัฐอนุสรณ์) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑ ห้องเรียน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ และโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมโดยจะทำการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ตามแบบสำรวจปัญหาในการเรียนของศาสตราจารย์ดร.ผดุง อารยะวิญญูเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย โครงร่างหลักสูตรเสริมทักษะและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดการรู้เรื่องการอ่าน แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ๔.๑ การเก็บข้อมูลก่อนการทดลองใช้หลักสูตรโดยให้นักเรียนทำแบบวัดทักษะการรู้เรื่องการอ่าน (Pre-Test)

- ๔.๒ ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นระยะเวลา ๒๐ คาบ ใช้การทดลองสัปดาห์ละ ๒ วัน ๆ ละ ๒ คาบ (คาบละ ๕๐ นาที)

- ๔.๓ หลังจากการทดลองสิ้นสุด ผู้วิจัยจะทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-Test) ด้วยแบบวัดทักษะการรู้เรื่องการอ่านและแบบประเมินผลความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล



๕.๑ การวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ (๑) ประเมินตรวจสอบความเหมาะสมของ
โครงร่างหลักสูตรเสริมทักษะและแผนการจัดการเรียนรู้ (๒) ประเมินความสอดคล้องของแบบวัด
ทักษะการรู้เรื่องการอ่าน

๕.๒ การหาค่าสถิติพื้นฐาน (๑) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (๒) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ
คะแนนการรู้เรื่องการอ่านหลังและความพึงพอใจของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่าน ปรากฏว่า องค์ประกอบของ
หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านทุกรายการ ได้แก่ ๑) ความเป็นมาของหลักสูตร ๒) หลักการ
๓) จุดมุ่งหมาย ๔) โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียน ๕) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๖) สื่อการ
เรียนรู้ ๗) การวัดและประเมินผล จัดอยู่ในระดับดี

๒. ผลการใช้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับ
นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีทักษะการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนตามหลักสูตรเสริมทักษะการรู้
เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ทุกคนชอบเนื้อหาและกิจกรรมที่นำมาใช้ในกระบวนการ
จัดการเรียนการสอน ได้แก่ การทำสมาธิ การระบายสี ฟังเสียงสัญญาณระฆัง การตั้งใจฟังครูและ
เพื่อนพูดให้จบแล้วจึงค่อยพูดและการทำงานเป็นกลุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการใช้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดปัญญาศึกษาสำหรับ
นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้คะแนนเฉลี่ยทักษะการรู้เรื่องการอ่านหลังเรียนสูง
กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ผลการใช้หลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่าน
โดยภาพรวมจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนส่วนใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น นักเรียน
มีความมั่นใจในการอ่านมากขึ้น เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพราะกิจกรรมในห้องเรียน ผู้เรียนได้
เรียนรู้แบบกัลยาณมิตร ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและมีความสุขในการเรียนทำให้ผู้เรียนตั้งใจ
เรียน มีสมาธิและทำงานได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด นักเรียนสามารถเป็นทั้งผู้พูดและผู้ฟังที่ดี รู้จักรับ
ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้าแสดงออก พูดแสดงความคิดเห็น และพูดสะท้อนความคิดเห็นจากเรื่องที่
เรียนรู้ได้เป็นรายบุคคล มีความสามัคคีในห้องเรียน สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและปฏิบัติตาม
ข้อตกลงของห้องเรียนได้เนื่องด้วยผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแนวคิดปัญญาศึกษา
บูรณาการกับกลยุทธ์การสอน ทั้งนี้สอดคล้องกับที่เชาวลิต ชูกำแพง (๒๕๔๖ : ๑๙๓) ที่อธิบายไว้ว่า
เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้สามารถพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถทางการเรียนได้ ถ้าได้รับการ
เอาใจใส่และให้การช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างถูกวิธี ซึ่งจะต้องอาศัย
ระยะเวลาและรูปแบบการเรียนการสอนเฉพาะ โดยการวิจัยครั้งนี้เน้นการจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น
ส่งเสริมการบูรณาการการเรียนรู้ด้านวิชาการควบคู่การพัฒนาผู้เรียนจากภายในใจของตนเองเพื่อให้เกิด
การรับรู้ความรู้สึกของตนเองในทุกๆ ของกิจกรรมของกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่ก่อนเรียน ขณะ



เรียนและหลังเรียน มีการเตรียมตนเองให้เกิดสมาธิก่อนการเรียนทุกครั้ง ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความมีความสุข สอดคล้องกับพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) (๒๕๕๐ : ๔๐-๔๔) อ้างใน พระมหาสุพจน์ สุเมโธ (พานทอง), ๒๕๕๘ : ๘๑-๘๓) ที่อธิบายไว้ว่า การพัฒนาจิตใจมีประโยชน์มากมาย สามารถนำไปใช้ได้หลายอย่าง เช่น ด้านพลังจิต ด้านการหาความสุขทางจิตใจ เป็นต้น แต่คุณค่าแท้จริงที่มุ่งหมาย ก็คือ เพื่อเป็นฐานหรือเป็นเครื่องเกื้อหนุนพัฒนาปัญญา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยจะมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริงและตามความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีกระบวนการ ๖ ขั้นตอน คือ ๑) การเตรียมความพร้อม ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติให้มีจิตใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนเกิดสมาธิ มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ ได้แก่ การทำสมาธิ การระบายสีและการวาดภาพ ศิลปะ ๒) การสร้างข้อตกลงร่วมกัน ขั้นนี้มีการร่วมกันคิดร่วมกันกำหนดกฎกติกาของห้องเรียน ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน ได้แก่ การปฏิบัติตามสัญญาธรรมะ ตั้งใจเรียน ไม่ส่งเสียงดังขณะทำงาน ทำงานให้เสร็จทันเวลา มีมารยาทในการฟัง การเป็นผู้พูด ผู้ฟังที่ดี ไม่พูดแทรกระหว่างครูหรือเพื่อนกำลังพูดและการพูดแสดงความรู้สึกรักของตนเองเพื่อสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ตามความเป็นจริง ๓) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่และเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม โดยใช้การอภิปราย การระดมสมอง การเขียนเร็ว การใช้ภาพ หรือการใช้หนังสือ การทำแผนที่ความหมาย การตั้งคำถามนำและการเสนอฉาก การชี้แนะ การทบทวนโครงสร้าง การอ่านออกเสียงให้นักเรียนฟัง การแสดงบทบาทสมมติ และการใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมและประสบการณ์จริง ๔) ขั้นการนำเสนอแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วม โดยใช้การอภิปราย การทำแผนที่ความหมาย การตั้งคำถามนำและการเสนอฉาก การนำเสนอแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นำเสนอผลงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม มีการสะท้อนคิดทั้งของผู้นำเสนอผลงานและผู้ฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรับรู้ความรู้สึกและ ชิงกันและกัน ๕) การอภิปรายสรุปร่วมกัน ขั้นนี้ใช้การสะท้อนคิดจากเรื่องที่เรียนเป็นการเน้นให้ผู้เรียนได้สรุปความรู้ที่ได้ด้วยตนเองและมีการนำเสนอผลงาน ๖) การนำไปใช้ ให้นักเรียนทำใบงาน แบบฝึกหัด สอดคล้องกับแนวคิดของประเวศ วะสี (๒๕๕๐ : ๘) อ้างใน เทพกัญญา พูลนวล, ๒๕๕๓ : ๒๐๔) ได้กล่าวไว้ว่า จิตตปัญญาศึกษา คือ การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญหรืออย่างลึกซึ้ง การเรียนรู้จากภายในจากประสบการณ์และใคร่ครวญอย่างเป็นองค์รวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ อินทสุข (๒๕๕๗ : ๘๖) ที่ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนกิงเพชร สำนักงานเขตราช ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาภายในตนเองด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น เกิดความรัก ความเมตตา เกิดปัญญาและการตระหนักรู้ในตนเอง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนสูงขึ้น

๒. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีต่อหลักสูตรเสริมทักษะการรู้เรื่องการอ่านตามแนวจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยหน่วยเรียนรู้ที่ ๑ เนื้อหาเป็นข้อความเรื่องการกิน โดยภาพรวมนักเรียนชอบเนื้อหาเรื่องนี้ นักเรียนสะท้อนความรู้สึกไว้ว่าจากการเรียนรู้ทำให้รู้ว่าเราควรกินแค่ไหน จะต้องกินพอประมาณ ไม่กินน้อยหรือมากเกินไป ไม่ควรกินจุบจิบ เพราะการกินจุบจิบทำให้เราฟันผุได้ และเป็นเรื่องใกล้ตัวเกี่ยวกับร่างกาย หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การอ่านนิทาน โดยรวมนักเรียนชอบเรียนเพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับนิทาน ชอบอ่านนิทาน เพราะนิทานสร้างความบันเทิง สอนให้ไม่



เห็นแก่ตัว ต้องรู้จักพอประมาณไม่โลภมากจนเกินไป หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ โดยรวมนักเรียนได้แสดงความรู้สึกชอบและไม่ชอบในหน่วยการเรียนรู้นี้ โดยในเนื้อหาข่าวเรือล่ม นักเรียนบอกว่าไม่ชอบสะเทือนใจเพราะมีคนตาย ทำให้รู้สึกสงสารคนที่นั่งเรือมา แต่บางคนก็อธิบายว่าชอบเพราะทำให้ได้รู้เรื่องราวรอบตัว ทำให้ได้รู้ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างและผู้เรียนเสนอแนะว่าควรให้คนนั่งเรือใส่เสื้อชูชีพเพื่อความปลอดภัย หน่วยที่ ๔ บทความเรื่องโลมา ในภาพรวมนักเรียนรู้สึกพอใจในการเรียนเรื่องนี้ โดยให้เหตุผลว่าโลมาเป็นสัตว์ฉลาดน่ารัก ใจดีขี้เล่น ทำเสียงได้ขณะพ่นน้ำ ไม่ทำร้ายเป็นมิตรกับมนุษย์ และหน่วยที่ ๕ เรื่องฝนหลวง นักเรียนทุกคนชอบการเรียนรู้ในหน่วยนี้ โดยอธิบายว่า ที่ชอบเพราะฝนหลวงเป็นโครงการของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ท่านมีเมตตากับประชาชน ช่วยทำให้ประชาชนคนไทยได้ไว้ใช้ดื่ม กิน ใช้น้ำมีภัยแล้งและทำให้ต้นไม้ชุ่มชื้นด้วย ในภาพรวมทั้งหมดนั้น ปรากฏว่านักเรียนทุกคนชอบเนื้อหาที่นำมาให้อ่าน ชอบการนั่งสมาธิ การระบายสีภาพ การได้ยินเสียงสัญญาณระฆัง การตั้งใจฟังครูและเพื่อนพูดให้จบแล้วจึงค่อยพูดและการทำงานเป็นกลุ่ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรเสริมทักษะการเรียนรู้เรื่องการอ่านเน้นกระบวนการความรู้ความเข้าใจเนื้อหาควบคู่การพัฒนาจิตใจ ส่งเสริมการมีสติ สมาธิ เติริยมความพร้อม การให้ผู้เรียนรับรู้ความรู้สึกของตนเองจากภายใน รู้จักฟังความคิดเห็น พูดสะท้อนคิดสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ความรู้สึกผู้อื่น ทบทวนเนื้อหาเดิม ก่อนเสริมเนื้อหาใหม่ สร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนรับรู้ความรู้สึกจากภายใน สอดคล้องกับแนวคิดของเทพกัญญา พูลนวล (๒๕๕๓ : ๒๐๗-๒๐๘) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสร้างพฤติกรรมความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวเองได้ มีความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่นและสรรพสิ่งอย่างลึกซึ้งและสอดคล้องกับความเป็นจริง เกิดความรัก ความเมตตา ความอ่อนน้อมถ่อมตน และมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม พัฒนาพฤติกรรมที่พึงงามทั้ง ๔ ด้านคือทางกาย ทางจิตใจ และจิตวิญญาณ ทางสังคมและทางปัญญา และสามารถสร้างความสุขในการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรดาว นิลสว่าง (๒๕๕๔: ๙๔) พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งสภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นบรรยากาศ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับเพื่อนในห้องตัวนักเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงอารมณ์และความพอใจของนักเรียนเองและการที่มีสิ่งแวดล้อมของตัวนักเรียนก็ทำให้สัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนการอ่านของนักเรียน

๓. ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนโดยใช้หลักสูตรเสริมทักษะการเรียนรู้เรื่องการอ่านตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ได้ผลโดยรวมในเชิงคุณภาพ พบว่าหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตร โดยมี ๖ ขั้นตอน คือ ๑) การเตรียมความพร้อม ๒) การสร้างข้อตกลงร่วมกัน ๓) การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่และเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม ประสบการณ์ ๔) การนำเสนอแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ๕) การอภิปรายสรุปพร้อมกันและ ๖) การนำไปใช้ สรุปได้ว่านักเรียนทุกคนสะท้อนว่าชอบการเรียนรู้ตามหลักสูตรนี้ เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้เรื่องการอ่านที่ดีขึ้น ในด้านความรู้สึกภายใน ส่งเสริมให้มีสติ มีสมาธิในการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้เชื่อมโยงความคิดจากเรื่องที่เรียนไปแล้วกับเรื่องที่กำลังจะเรียนได้ ได้เรียนรู้และค้นหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง รู้สึกมั่นใจในการคิด กล้าแสดงออก พูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองได้ เข้าใจความต้องการของ



ตัวเองและเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น สามารถทำงานร่วมเป็นกลุ่ม สามารถรับรู้ รับฟังสิ่งที่เพื่อนและครูพูดมากขึ้นรู้สึกผ่อนคลายเมื่อได้เรียนรู้แบบกัลยาณมิตรทำให้สามารถทำงานได้สำเร็จมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

๑.๑ ในการเลือกเนื้อเรื่องที่จะนำมาให้อ่าน ไม่ควรเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจและความรู้สึกของนักเรียน

๑.๒ ในขั้นตอนของการทบทวนเรื่องที่เรียนไปแล้ว นักเรียนมักจะพูดตามๆ กัน ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดตามความเข้าใจและความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก

๑.๓ ในส่วนของกิจกรรมที่ต้องให้ตอบคำถาม ผู้สอนควรใช้เวลาในการตอบคำถามไม่เร่งเร้าคำตอบจากผู้เรียนมากเกินไป

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

๒.๑ ควรมีการวิจัยในลักษณะของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนโดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ ให้มากขึ้น



บรรณานุกรม

- ชวลิต ชูกำแพง. (๒๕๕๖). การพัฒนาหลักสูตรซ่อมเสริมทักษะเบื้องต้นในการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เทพกัญญา พูลนวล. (๒๕๕๓). ผลการใช้วิธีสอนตามแนวคิดปัญญาศึกษาที่มีต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย พฤติกรรมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประเวศ วะสี. (๒๕๕๐). ความเป็นมนุษย์กับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด ความจริง ความดี ความงาม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: กรีนปัญญาญาณ ริมปิงการพิมพ์.
- ประเวศ วะสี. (๒๕๕๐). ปาฐกถาสวัสดิ์ สกลไทย: มหาวิทยาลัยจิตตปัญญาศึกษาและไตรยางค์แห่งการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิยะรัตน์ อินทะสุข. (๒๕๕๗). การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ผดุง อารยะวิญญู. (๒๕๕๑). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประเด็นการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (๒๕๕๒). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ไร่ไทยเพรส.
- ผดุง อารยะวิญญู. (๒๕๕๔). เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ไร่ไทยเพรส.
- พระมหาสุพจน์ สุเมโธ (พานทอง). (๒๕๕๘). ไตรสิกขาสู่การพัฒนาการเรียนรู้. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม: ๘๑-๙๓
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๔๒). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก หน้า ๗-๘.
- เพชรดาว นิลสว่าง. (๒๕๕๔). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.